

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS BESLUT

Mål nr
2057-19

meddelat i Stockholm den 4 maj 2020

KLAGANDE OCH MOTPART

Skatteverket
171 94 Solna

MOTPART OCH KLAGANDE

PKO Finance AB, 556693-7461

Ombud: Maria Schultzberg och Henrik Wastenson
Advokatfirman Vinge KB
Box 1703
111 87 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Skatterättsnämndens beslut den 13 mars 2019 i ärende dnr 61-18/D

SAKEN

Förhandsbesked om inkomstskatt

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen undanröjer förhandsbeskedet och avvisar ansökningen.

Dok.Id 218230

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se
www.hogstaforvaltningsdomstolen.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

BESLUT

Mål nr
2057-19

BAKGRUND

1. PKO Finance AB (PKO) är dotterbolag till ett polskt bolag. Verksamheten i PKO består i att genom emission av obligationer låna pengar för vidare utlåning till bolag inom koncernen. PKO har euro som redovisningsvaluta vilket innebär att bolaget för deklarationsändamål måste räkna om posterna i balans- och resultaträkningarna från euro till svenska kronor enligt ett visst omräkningsförfarande.
2. För fordringar och skulder i annan valuta än euro gäller att posterna ska värderas till växelkursen vid beskattningsårets utgång. En kursuppgång i en viss valuta leder därmed till att en fordran och en skuld i den valutan stiger lika mycket och att kursvinster och kursförluster därmed tar ut varandra. När en fordran i euro avyttras beräknas kapitalvinsten med utgångspunkt i den historiska anskaffningsutgiften i svenska kronor. En kursuppgång under innehavstiden påverkar därmed inte anskaffningsutgiften utan beskattas som en kapitalvinst. En motsvarande kursuppgång på en skuld i euro är inte avdragsgill.
3. Under 2012 och 2014 emitterade PKO två obligationslån i euro och ett i amerikanska dollar i syfte att finansiera lån till moderbolaget i samma valutor och på i huvudsak samma villkor. Obligationslånen i euro skulle till 90 procent förfalla till betalning under 2019 medan resterande del samt lånet i amerikanska dollar förfaller till betalning under 2022.
4. PKO ansökte om förhandsbesked för att få klarhet i om fordringarna på moderbolaget skattemässigt utgjorde lagertillgångar eller kapitaltillgångar samt – för det fall att fordringarna utgjorde kapitaltillgångar – om en valutakursförlust på en skuld i euro var avdragsgill för ett bolag med euro som redovisningsvaluta när både in- och utlåning sker i euro. Om svaret på sistnämnda frågan var nekande ville bolaget veta om det är förenligt med EU-rätten att vägra ett sådant bolag avdrag för en kursförlust på en skuld när motsvarande kursvinst på en fordran är skattepliktig.

BESLUT

Mål nr
2057-19

5. Skatterättsnämnden fann att fordringarna inte är lagertillgångar, att en valutakursförlust på en skuld i euro inte får dras av och att detta avdragsförbud inte strider mot den fria rörligheten för kapital.

YRKANDEN M.M.

6. *Skatteverket* yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska fastställa förhandsbeskedet.
7. *PKO Finance AB* yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska ändra förhandsbeskedet och fastställa att fordringarna på moderbolaget utgör lagertillgångar alternativt att en valutakursförlust på en skuld i euro är avdragsgill för bolag med euro som redovisningsvaluta. Vidare yrkar PKO att förhandsavgörande ska inhämtas från EU-domstolen.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

8. Enligt 5 § lagen (1998:189) om förhandsbesked i skattefrågor får, efter ansökan av en enskild, förhandsbesked lämnas i en fråga som avser sökandens skattskyldighet eller beskattning om det är av vikt för sökanden eller för en enhetlig lagtolkning eller rättstillämpning.
9. För en enskild syftar förhandsbeskedsinstitutet till att ge en möjlighet att inför förestående affärer och andra rättshandlingar få klarhet i hur förfarandet kommer att bedömas i beskattningshänseende (se t.ex. HFD 2015 ref. 78). Institutet är inte avsett att erbjuda en, vid sidan av det ordinarie skatteförfarandet, alternativ ordning för prövning av redan genomförda transaktioner (se t.ex. HFD 2018 ref. 3).
10. En förutsättning för att en fråga ska besvaras genom ett förhandsbesked på grund av att det är av vikt för en enhetlig lagtolkning eller rättstillämpning, är att det

BESLUT

Mål nr
2057-19

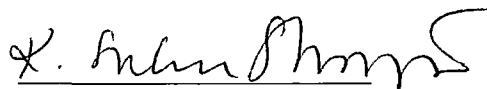
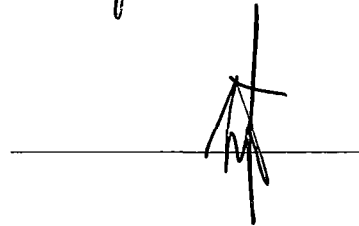
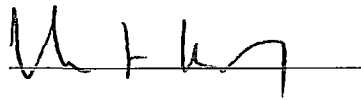
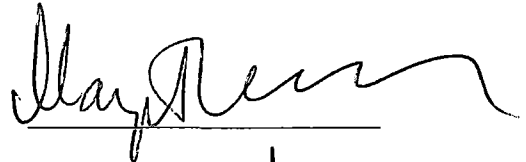
finns ett allmänt intresse av ett snabbt avgörande. I annat fall bör prejudikatbildningen på skatteområdet, liksom på andra rättsområden, ske genom rättslig argumentation och bedömningar i skilda domstolsinstanser (HFD 2018 ref. 3).

11. PKO har som skäl för att förhandsbesked ska lämnas anfört att det rör sig om betydande belopp och att det i händelse av ett negativt besked överväger olika handlingsalternativ såsom att ändra redovisningsvaluta från euro till svenska kronor eller att avveckla verksamheten genom att inte emittera nya obligationslån och lämna nya lån till företag inom koncernen. Bolaget har emellertid inte gjort gällande att det för närvarande överväger någon ny emission, med efterföljande vidareutlåning, som det i händelse av ett negativt förhandsbesked skulle avstå från att genomföra. Vidare anför bolaget att det är vanligt förekommande att företag med euro som redovisningsvaluta har in- och utlåning i samma valuta och att ett förhandsbesked därmed är av stor vikt för ett mycket stort antal svenska företag.
12. Enbart den omständigheten att det rör sig om betydande belopp är inte tillräckligt för att förhandsbesked ska lämnas. Att PKO eventuellt kommer att avveckla sin verksamhet innebär inte att bolaget står inför en valsituation av sådant slag som gör att det kan anses vara av vikt för bolaget att ett förhandsbesked lämnas (se Högsta förvaltningsdomstolens beslut den 11 mars 2020 i mål nr 3837-19).
13. Vad PKO uppgett om ett eventuellt byte av redovisningsvaluta är så allmänt hållet att det inte går att bedöma om det är ett realistiskt alternativ. Till saken hör att ett byte av valuta får ske tidigast vid ingången av räkenskapsåret 2021, se 4 kap. 6 § bokföringslagen (1999:1078) och att 90 procent av de obligationslån som är föremål för ansökan om förhandsbesked och som löper i euro redan har förfallit till betalning. Inte heller vad PKO anfört beträffande detta handlingsalternativ medför att det kan anses vara av vikt för bolaget att ett förhandsbesked lämnas.
14. Mot denna bakgrund, och då det inte heller kommit fram att de frågor som PKO ställde i sin ansökan om förhandsbesked är av det slaget att de av prejudikatskäl

BESLUT

Mål nr
2057-19

bör besvaras genom ett förhandsbesked, borde Skatterättsnämnden inte ha prövat ansökningen. Förhandsbeskedet ska därför undanröjas och ansökningen avvisas.

I avgörandet har deltagit justitieråden Helena Jäderblom, Margit Knutsson (skiljaktig), Mahmud Baran (skiljaktig), Leif Gäverth och Kristina Svahn Starrsjö.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Camilla Wernkvist.

SKILJAKTIG MENING

Justitieråden Knutsson och Baran är skiljaktiga och anför följande. Vi anser att den väckta EU-rättsliga frågan är prejudikatintressant och att det finns anledning att pröva ansökningen. Vi anser vidare att förhandsbeskedet borde ha fastställts och att skälen för avgörandet borde ha utformats på följande sätt.

Frågorna i målet

1. Den första frågan i målet avser klassificeringen av ett bolags fordringar på sitt moderbolag. Beroende på svaret på den frågan uppkommer frågan hur en kursuppgång på en skuld i euro ska hanteras i ett bolag när både in- och utlåning sker i euro och bolaget har euro som redovisningsvaluta.

BESLUT

Mål nr
2057-19

Rättslig reglering m.m.

2. Med kapitaltillgångar avses enligt 25 kap. 3 § andra stycket inkomstskattelagen (1999:1229), IL, andra tillgångar i en näringsverksamhet än, såvitt nu är av intresse, lagertillgångar. Med lagertillgångar avses enligt 17 kap. 3 § IL tillgångar som är avsedda för omsättning eller förbrukning.
3. Enligt 4 kap. 6 § första stycket bokföringslagen (1999:1078) ska redovisningsvalutan vara svenska kronor men vissa företag, däribland aktiebolag, får använda euro som redovisningsvaluta.
4. Lagen (2000:46) om omräkningsförfarande vid beskattningen för företag som har sin redovisning i euro innehåller bestämmelser om de omräkningar som företag med redovisning i euro måste göra för deklarationsändamål. Huvudregeln är att resultaträkningen räknas om enligt beskattningsårets genomsnittliga växelkurs, 5 §, och balansräkningen enligt kursen vid beskattningsårets utgång, 6 §.
5. Fordringar och skulder i utländsk valuta, t.ex. euro, ska enligt 14 kap. 8 § IL värderas till kursen vid beskattningsårets utgång. För företag med euro som redovisningsvaluta samt fordringar och skulder i en annan valuta, t.ex. svenska kronor, finns en motsvarande bestämmelse i 11 § omräkningslagen.
6. Till avyttring räknas enligt 44 kap. 4 § första stycket 1 IL att innehavaren av en fordran får betalt för den. En vinst vid avyttringen är skattepliktig och en förlust är avdragsgill. Hur kapitalvinsten beräknas framgår av 13 och 14 §§ och innebär, något förenklat, att ersättningen minskas med anskaffningsutgiften. Om en fordran i utländsk valuta på grund av bestämmelserna i 14 kap. 8 § IL har värderats till ett högre eller lägre värde än anskaffningsutgiften ska anskaffningsutgiften enligt 48 kap. 17 § IL ökas respektive minskas med mellanskillnaden.

BESLUT

Mål nr
2057-19

7. Enligt artikel 54, jämförd med artikel 49, i EUF-fördraget ska alla inskränkningar för företag som bildats i en medlemsstat att etablera sig i en annan medlemsstat vara förbjudna. Av artikel 63 framgår vidare att alla restriktioner för kapitalrörelser mellan medlemsstater samt mellan medlemsstater och tredje land är förbjudna.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

Fordringarna är kapitaltillgångar

8. PKO har tre fordringar – två i euro och en i amerikanska dollar – på sitt moderbolag med förhållandevis långa löptider. Fordringarna redovisas som anläggningstillgångar i årsredovisningen. Högsta förvaltningsdomstolen delar Skatterättsnämndens bedömning att fordringarna inte utgör lagertillgångar och förhandsbeskedet ska därmed fastställas i denna del.

Kursförändringar på skulder är inte föremål för beskattning

9. Till avyttring räknas att innehavaren av en fordran får betalt för den. En kapitalvinst vid avyttringen är skattepliktig och en kapitalförlust är som huvudregel avdragsgill och detta gäller även till den del vinsten eller förlusten beror på valutakursförändringar (HFD 2016 ref. 14 II). Skulder är inte föremål för kapitalvinstbeskattning och valutakursförändringar på skulder ska därmed inte tas upp till beskattning respektive dras av. Skatterättsnämndens förhandsbesked ska därmed fastställas även i denna del.

Regleringen strider inte mot EU-rätten

10. PKO gör gällande att det förhållandet att bolaget inte skattemässigt kan upprätthålla en valutasäkring av en fordran mot en matchande skuld i euro innebär ett hinder mot den fria rörligheten för kapital – alternativt inskränker etableringsfriheten – inom unionen. Om bolaget hade haft sin redovisning i svenska kronor

BESLUT

Mål nr
2057-19

skulle en kursuppgång på en fordran i euro successivt ha ökat anskaffningsutgiften för fordringen och på så sätt reducerat den skattepliktiga vinsten vid avyttringen av den. Eftersom även skulder i euro löpande omvärderas till balansdagens kurs skulle inte heller någon löpande beskattning ha skett eftersom kursvinsten på fordringen hade kvittats mot en motsvarande kursförlust på en skuld i euro.

11. Eftersom bolaget har sin redovisning i euro och fordringarna är i samma valuta sker inte en sådan successiv uppräknings av fordringarnas värde med följd att kapitalvinsten vid avyttringen av dem blir högre. Samtidigt har bolagets skulder ökat i samma utsträckning men den skuldökningen kan inte kvittas mot värdeökningen på fordringarna vare sig löpande eller vid avyttringen av fordringarna. Härigenom missgynnas bolaget i förhållande till ett bolag som har svenska kronor som redovisningsvaluta.
12. Skatterättsnämnden påpekade inledningsvis att vinster och förluster på fordringar respektive skulder behandlas symmetriskt var för sig. Vidare kan konstateras att den omständigheten att PKO:s in- och utlåning sker i euro inte i sig leder till ett skatteutfall som skiljer sig från vad som gäller för företag med lånetransaktioner i svenska kronor.
13. Att bolaget inte kan kvitta en kursuppgång på en skuld mot motsvarande kursuppgång på en fordran beror alltså inte på att skattesystemet missgynnar gränsöverskridande lånetransaktioner utan är i stället en följd av att bolaget har valt att använda euro som redovisningsvaluta. Frågan är om detta innebär att regelverket strider mot den fria rörligheten för kapital eller etableringsfriheten enligt EUF-fördraget.
14. Högsta förvaltningsdomstolen ifrågasätter inte att möjligheten för svenska företag att välja euro som redovisningsvaluta är positiv för den fria rörligheten för kapital och även underlättar gränsöverskridande etableringar och att den typ av negativa konsekvenser som aktualiseras i målet kan avhålla företagen från att utnyttja den.

BESLUT

Mål nr
2057-19

Möjligheten att använda euro som redovisningsvaluta är emellertid inte en rättighet som har sin grund i EUF-fördraget.

15. Att en användning av euro som redovisningsvaluta främjar rörligheten inom unionen innebär därmed inte att avsaknaden av en möjlighet till euroredovisning utgör ett hinder mot den fria rörligheten för kapital eller etableringsfriheten. Detsamma gäller eventuella nackdelar som är en följd av hur det svenska regelverket har utformats liksom olika restriktioner som möjligheten att välja redovisningsvaluta är förenad med. Exempel på sådana restriktioner är att den enda utländska valuta som är tillåten som redovisningsvaluta är euro och att möjligheten står öppen bara för vissa företag.
16. I målet aktualiseras alltså ingen sådan unionsrättslig tolkningsfråga som ger anledning för Högsta förvaltningsdomstolen att inhämta förhandsavgörande från EU-domstolen. Yrkandet om detta ska därför avslås och Skatterättsnämndens förhandsbesked ska även i denna del fastställas.

SKATTERÄTTSNÄMNDENS FÖRHANDSBESKED

meddelat den 13 mars 2019

Dnr 61-18/D

SÖKANDE

PKO Finance AB (556693-7461)

Ombud

Maria Schultzberg och Henrik Wastenson
Advokatfirman Vinge KB
Box 1703
111 87 Stockholm

MOTPART

Skatteverket
171 94 Solna

SAKEN

Inkomstskatt

FÖRHANDSBESKED

Fråga 1

Fordringarna på koncernbolag är inte lagertillgångar.

Fråga 2

En valutakursförlust på en skuld i euro får inte dras av.

Fråga 3

Det strider inte mot den fria rörligheten för kapital att valutakursförlusten inte får dras av.

BAKGRUND**Omständigheterna i ärendet**

PKO Finance AB (PKOF) är ett helägt dotterbolag till det polska bolaget PKO Bank Polski SA (moderbolaget) som är noterat på börsen i Warszawa. Moderbolaget är Polens största bank med polska staten som största enskilda aktieägare. PKOF bedriver finansiell verksamhet i Sverige som inte är tillståndspliktig. Bolagets verksamhet är inriktad på att ta in kapital från internationella marknader genom obligationsemissioner och låna ut medel till bolag i koncernen. PKOF:s huvudsakliga låntagare är moderbolaget men lån har även lämnats till ett systerbolag. Det lån som lämnats till ett systerbolag har dock finansierats genom nyemission av aktier i PKOF och inte genom emittering av obligationer. Bolagets redovisningsvaluta är euro.

Bolaget har emitterat Loan Participation Notes (obligationer) från och med 2010 i euro och i schweiziska franc. Bolaget har även emitterat ett obligationslån i amerikanska dollar på den amerikanska marknaden under 2012. Samtliga emitterade obligationer löper med fast ränta och har använts för att finansiera lån till moderbolaget på i stort sett samma villkor. Obligationerna i euro och amerikanska dollar är noterade på börsen i Luxemburg.

PKOF:s in- och utlåning sker alltid i samma valuta och med motsvarande belopp och förfallodatum för att uppnå en naturlig och effektiv hedge mot rörelser på valutamarknaden och därigenom minimera valutarisken. Som exempel nämns i ansökan att ett lån i euro till moderbolaget som gavs ut 2014 förfaller till betalning under 2019 och i samband därmed kommer obligationer som PKOF ställt ut med motsvarande löptid återbetalas med i princip samma belopp och i samma valuta.

Till följd av att värdet på euro ökat i förhållande till svenska kronan under lånens och obligationernas löptid har även bolagets fordran respektive skuld ökat uttryckt i svenska kronor. Information om valutarisken redovisas regelbundet i bolagets årsredovisningar, där det anges att eftersom materiella tillgångar och skulder är i samma valuta är bolagets valutarisk obetydlig. I PKOF:s årsredovisningar har lån till koncernbolag redovisats som anläggningstillgångar och, i de fall dessa förfaller till betalning inom ett års tid, som omsättningstillgångar.

I ansökan om förhandsbesked anger PKOF att Skatterättsnämnden kan utgå från att återbetalning av fordringarna och skulderna 2019 medför valutakursvinster i svenska kronor på fordringarna och valutakursförluster på skulderna i svenska kronor med betydande belopp.

Frågorna och parternas inställning

PKOF vill veta om fordringar på koncernbolag är lagertillgångar (fråga 1).

Om svaret på fråga 1 är nekande vill PKOF veta om bolaget får dra av en valutakursförlust på en skuld i euro som beror på ändrad växelkurs mellan euro och svenska kronor, när såväl inlåning som utlåning sker i euro för att minimera valutarisker i verksamheten (fråga 2).

Om svaret på fråga 2 är nekande undrar PKOF om det är förenligt med den fria rörligheten för kapital enligt artikel 63 EUF-fördraget eller etableringsfriheten enligt artikel 49 och 54 EUF-fördraget att valutakursförlusten inte får dras av, medan en motsvarande valutakursvinst ska tas upp som kapitalvinst vid avyttring av fordran i euro (fråga 3).

PKOF anser att fordringarna är lagertillgångar. Den verksamhet som PKOF bedriver är helt inriktad på att vara en form av internbank. Fordringarna är tillgångar i en finansieringsrörelse enligt definitionen i 1 kap. 4 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse. Verksamhetens omfattning är utan betydelse för bedömningen, avgörande är i stället verksamhetens inriktning.

Om en valutakursförlust som beror på ändrad växelkurs mellan euro och svenska kronor inte får dras av på skuld i euro medan en motsvarande valutakursvinst ska tas upp som kapitalvinst vid avyttring av kopplad fordran i euro uppstår en ökad skattekostnad för PKOF i en situation när, som i detta fall, euron stärkts mot svenska kronor under lånens löptid. Om bolaget i stället hade valt att ge ut lån och ta upp skuld i svenska kronor skulle valutakursvinst vid avyttring av fordran som beror på en ändrad växelkurs vara skattepliktig enligt 25 kap. 3–5 §§ inkomstskattelagen (1999:1229), IL, och motsvarande valutakursförlust på skuld vara avdragsgill enligt 11 § lagen (2000:46) om omräkningsförfarande vid beskattningen för företag som har sin redovisning i euro, m.m., omräkningslagen. Under dessa förhållanden behandlas

en skuld i euro eller annan valuta mindre förmånligt än identiskt lån som tagits upp i svenska kronor. Motsvarande gäller om PKOF i stället valt svenska kronor som redovisningsvaluta.

Vägrat avdrag medför en ökad ekonomisk risk för företaget som då utöver sedvanliga lånekostnader även måste ta hänsyn till risken att en viss del av lånekostnaden i form av kursförluster inte kommer att dras av skattemässigt. Den skattemässiga behandlingen blir asymmetrisk eftersom en kursvinst ska tas upp. En nekad avdragsrätt medför dessutom att effektiva valutasäkringsåtgärder saknas avseende skatterisken för företag med upplåning i euro och som redovisar i samma valuta.

Det strider mot den fria rörligheten för kapital eller etableringsfriheten att vägra avdrag för en valutakursförlust när en motsvarande valutakursvinst ska tas upp som kapitalvinst. Ett sådant hinder kan inte rättfärdigas.

Skatteverket anser inte att fordringarna är lagertillgångar eller att det finns någon grund för att medge avdrag för en valutakursförlust på skulderna.

Varken omfattningen av verksamheten i bolaget eller förhållandena i övrigt talar för att fordringarna ska behandlas som lagertillgångar i en internbank. Inte heller praxis rörande värdepappersrörelse talar för att fordringarna ska behandlas som lagertillgångar. Fordringarna utgör därför kapitaltillgångar.

Högsta förvaltningsdomstolen har i dom den 13 september 2012 i mål nr 1497-11, som en konsekvens av bestämmelserna i IL och omräkningslagen, ansett att skulder i euro när redovisningsvalutan är i euro inte påverkas av ändrad växelkurs mellan euro och svenska kronor. Det framgår inte att innehav av fordringar i samma valuta som utgör kapitaltillgångar ska påverka denna bedömning.

Att kursförändringar mellan euro och svenska kronor på fordran i euro ska beaktas vid kapitalvinstbeskattningen när redovisningsvaluta är euro strider inte i sig mot EU-rätten. Inte heller det förhållandet att en skuld i euro inte påverkas av kursförändringar mellan euro och svenska kronor. Var för sig behandlas fordran och skuld i euro symmetriskt.

Fråga är om kombinationen av bestämmelserna för fordran och motsvarande skuld i euro ger ett utfall som strider mot EU-rätten. En sådan prövning bör ske mot bestämmelserna om fri rörlighet för kapital.

Unionsrätten innebär inte en skyldighet att alltid anpassa sitt eget skattesystem i syfte att beakta olika valutakursrisker som kan uppkomma till följd av intern lagstiftning som tillåter att ett bolags kapital anges i utländsk valuta vid kombinerade transaktioner. Lagstiftningen är proportionell och kan inte anses strida mot EU-rätten.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättsligt

Av 4 kap. 6 § bokföringslagen (1999:1078) följer att redovisningsvalutan för ett svenskt aktiebolag får vara svenska kronor eller euro.

Av omräkningslagen följer att ett bolag som har sin redovisning i euro måste räkna om resultat- och balansräkningen från euro till svenska kronor vid upprättande av inkomstdeklarationen och att alla belopp i deklarationen måste anges i svenska kronor.

Enligt 14 kap. 8 § IL, som gäller för bolag som har svenska kronor som redovisningsvaluta, ska fordringar och skulder i andra valutor än svenska kronor värderas till kursen vid beskattningsårets utgång. Om det finns ett terminskontrakt eller någon annan liknande valutasäkringsåtgärd för en sådan post, ska posten tas upp till det värde som motiveras av valutasäkringen under förutsättningen att samma värde används i räkenskaperna och värderingen står i överensstämmelse med god redovisningssed. För bolag som har euro som redovisningsvaluta finns en motsvarande bestämmelse i 11 § omräkningslagen och som gäller för fordringar och skulder i annan valuta än euro.

En lagertillgång är enligt 17 kap. 3 § IL en tillgång som är avsedd för omsättning eller förbrukning. Av 25 kap. 3 § framgår bl.a. att med kapitaltillgångar avses andra tillgångar i näringsverksamheten än lagertillgångar. I 25 kap. 3–5 §§ räknas upp vad som avses med kapitalvinst och kapitalförlust i näringsverksamhet. Värdeförändringar på skulder nämns inte i uppräkningsdelen.

Enligt artikel 49 EUF-fördraget ska inskränkningar för medborgare i en medlemsstat att fritt etablera sig på en annan medlemsstats territorium förbjudas. Av artikel 54 framgår att rätten till fri etablering också avser bolag som bildats i överensstämmelse med en medlemsstats lagstiftning och som har sitt säte, sitt kontor eller sin huvudsakliga verksamhet inom unionen.

I artikel 63 anges att alla restriktioner för kapitalrörelser mellan medlemsstater samt medlemsstater och tredje land ska vara förbjudna.

RÅ 2004 not. 58 rörde ett bolag som var s.k. internbank för en koncern som bedrev verksamhet i ca 50 länder. I bolagets verksamhet ingick att säkra koncernens valuta- och ränterisker genom transaktioner med olika finansiella instrument och liknande, såsom ränteterminskontrakt, FRA-kontrakt, ränteoptioner, valutaswappar och valutaoptioner. Därtill kom in- och utlåning gentemot koncernbolag och viss finansiell rådgivning. Verksamheten ansågs inte utgöra kapitalförvaltning utan likställdes med sådan verksamhet som bedrivs av banker. En följd av detta blev att bolagets finansiella tillgångar behandlades som lagertillgångar vid inkomstbeskattningen.

Högsta förvaltningsdomstolen har i dom den 13 september 2012 i mål nr 1497-11 konstaterat att värdeförändringar på skulder i euro, som beror på ändrad växelkurs mellan euro och svenska kronor, inte ska påverka beskattningsbar inkomst för en svensk filial med euro som redovisningsvaluta vid omräkning av resultatet till svenska kronor. Omräkningslagen innehåller bestämmelser som innebär att det skattepliktiga resultatet för deklarationsändamål räknas om till svenska kronor. Omräkningen ger enligt domstolen i sig inte upphov till intäkts- eller kostnadsposter som beaktas vid beräkning av överskott och underskott av näringsverksamhet. Unionsrätten gav inte anledning till någon annan slutsats.

I HFD 2016 ref. 14 I har Högsta förvaltningsdomstolen, efter att ha inhämtat förhandsavgörande från EU-domstolen (X AB, C-686/13, EU:C:2015:375), konstaterat att det inte strider mot EUF-fördragets bestämmelser om etableringsfrihet att med stöd av 25 a kap. 5 § IL neka avdrag för en kapitalförlust vid avyttring av näringsbetingade andelar som beror på en valutakursförändring. Vinster på sådana andelar är inte skattepliktiga.

I HFD 2016 ref. 14 II slog Högsta förvaltningsdomstolen fast att ett bolag, med euro som redovisningsvaluta, med hänsyn till unionsrätten har rätt till avdrag för kapitalförlust vid avyttring av fordringar i euro som berott på ändrad växelkurs mellan euro och svenska kronor, även om det finns ett avdragsförbud för kapitalförluster på fordringar på företag i intressegemenskap enligt 25 a kap. 19 § första stycket 1. I domskälen poängteras bl.a. förhållandet att om den skattemässiga beräkningen vid en avyttring av fordran leder till en kapitalvinst är den skattepliktig och att behandlingen av valutakursförändringar alltså är asymmetrisk. Enligt domstolen innebär den omständigheten att bolagets fordringar var utställda i euro att det var bestämmelserna om fri kapitalrörelse i EUF-fördraget som var tillämpliga.

I RÅ 2007 not. 28 hade ett svenskt bolag förvärvat aktier i ett amerikanskt bolag för en köpeskilling i US-dollar. För att skydda placeringen mot valutakursförändringar finansierades förvärvet med ett lån i dollar på samma belopp. En del av aktierna såldes senare och valutasäkringen upplöstes. Eftersom såväl aktierna som lånet varit effektivt valutasäkrade ansåg bolaget att avyttringen av aktierna och den samtidiga upplösningen av valutasäkringen skulle ses som en transaktion. Skatterättsnämnden hade en annan uppfattning och ansåg att det av allmänna regler för beräkning av kapitalvinst eller kapitalförlust följer att vid en avyttring av aktier mot betalning i utländsk valuta ska beräkningen göras med utgångspunkt i valutakursen vid förvärvs- och avyttringstidpunkten under förutsättning att växlingsregeln i 44 kap. 16 § inte är tillämplig. Den omständigheten att ett lån i utländsk valuta vid en tillämpning av 14 kap. 8 § skulle kunna anses vara säkrat av en placering i aktier i samma valuta föranledde ingen annan bedömning. Högsta förvaltningsdomstolen gjorde samma bedömning som Skatterättsnämnden.

I målet X AB, som rörde etableringsfriheten, behandlade EU-domstolen frågan om avdrag för valutakursförluster avseende investeringar i näringsbetingade andelar för ett bolag med euro som redovisningsvaluta.

Domstolen konstaterade att även om det kan antas att en avsaknad av avdragsrätt skulle kunna missgynna ett bolag som har investerat i näringsbetingade andelar följer det av medlemsstaternas beskattningsrätt att den frihet som bolagen har, när det gäller att välja i vilken medlemsstat de ska etablera sig, inte på något sätt innebär att dessa

medlemsstater är skyldiga att anpassa sina egna skattesystem till de olika skattesystemen i de övriga medlemsstaterna, för att därigenom säkerställa att ett bolag som valt att etablera sig i en given medlemsstat på nationell nivå beskattas på samma sätt som ett bolag som valt att etablera sig i en annan medlemsstat, med hänsyn till att detta beslut – beroende på omständigheterna – kan vara mer eller mindre fördelaktigt eller ofördelaktigt för ett sådant bolag (p. 33).

Vidare anförde domstolen att unionsrätten på nuvarande stadium inte kan tolkas så att den innebär en skyldighet för medlemsstaterna att anpassa sina egna skattesystem, i syfte att beakta eventuella valutakursrisker som uppkommer för bolagen på grund av att ett flertal valutor, mellan vilka det inte finns någon fast växelkurs, fortbestår inom unionen eller på grund av att det finns nationella lagstiftningar vilka, såsom i det nationella målet, tillåter att ett bolags kapital anges i ett tredjelandets valuta (p. 34).

Det gick inte att ur EUF-fördragets bestämmelser om etableringsfriheten sluta sig till att denna medlemsstat skulle vara skyldig att utöva sin beskattningsrätt – för övrigt på ett asymmetriskt sätt – i syfte att tillåta avdrag för förluster som orsakats av transaktioner vilkas resultat under alla förhållanden inte skulle ha beskattats om de inneburit vinst.

Skatterättsnämndens bedömning

Fråga 1

PKOF menar att bolagets verksamhet är en form av en internbank och att fordringarna på koncernbolag, på motsvarande sätt som i RÅ 2004 not. 58, av den anledningen utgör lagertillgångar.

Av ansökan framgår att PKOF har emitterat obligationer sedan 2010 och att de har använts för att finansiera lån till främst moderbolaget. De tre obligationerna som nu finns utestående och som utgivits för att finansiera lånen till moderbolaget förfaller under 2019 och 2022. Förutom in- och utlåning, samt räntebetalningar, finns inga uppgifter om ytterligare transaktioner i verksamheten.

Det finns ingen skatterättslig definition av begreppet internbank. För att ett bolag ska anses vara en sådan internbank vars tillgångar utgör lager bör dock krävas att verksamheten består av fler än enstaka transaktioner. Enligt Skatterättsnämnden är

bolagets verksamhet alltför begränsad för att kunna jämföras med den verksamhet som förekom i RÅ 2004 not. 58 och som likställdes med sådan verksamhet som bedrivs av banker. Mot den bakgrunden och då det enligt nämndens mening inte finns någon annan grund för att fordringarna skatterättsligt ska klassificeras som lagertillgångar utgör de kapitaltillgångar.

Fråga 2

Av Högsta förvaltningsdomstolens dom den 13 september 2012 i mål nr 1497-11 följer att värdeförändringar på skulder i euro som beror på ändrad växelkurs mellan euro och svenska kronor vare sig ska tas upp eller dras av. Samtidigt kommer en värdeförändring på fordringar som beror på ändrad växelkurs bli skattepliktig respektive avdragsgill i form av kapitalvinst eller kapitalförlust när de avyttras (jfr HFD 2016 ref. 14 II).

Det finns emellertid varken i IL eller i någon annan intern lagstiftning stöd för att den skattemässiga resultatpåverkan vad gäller värdeförändringar på skulder skulle bli en annan på grund av att upplånade medel används till utlåning.

PKOF kan därmed inte enligt intern rätt få avdrag för en valutakursförlust på sina skulder. Eventuella valutakursvinster på skulderna hade samtidigt inte varit skattepliktiga.

Fråga 3

Med anledning av svaret på fråga 2 måste Skatterättsnämnden ta ställning till om det är förenligt med EU-rätten att valutakursförlust på skuld i euro som beror på ändrad växelkurs mellan euro och svenska kronor inte ska dras av.

Inledningsvis kan konstateras att vinster och förluster på fordringar respektive skulder behandlas symmetriskt var för sig och att en sådan behandling enligt praxis inte strider mot EU-rätten.

Frågan här är om den aktuella valutasäkringsåtgärden med en kombination av fordringar och skulder medför att avdrag måste medges för förluster på skulder för att intern rätt ska vara förenlig med EU-rätten.

Förenligheten bör provas mot den fria rörligheten för kapital redan med hänsyn till att redovisningsvalutan och fordran samt skuld är i euro (jfr HFD 2016 ref. 14 II).

Det kan vidare konstateras att den skattemässiga ordningen för en skattskyldig som befinner sig i den position som PKOF gör kan bli en annan än vad som gällt om man valt svenska kronor som redovisningsvaluta. Kursförändringar mellan euro och svenska kronor beaktas då löpande på både fordran och skuld, jfr 14 kap. 8 § II.

Vidare gäller att det är vid nuvarande valutaläge som de negativa skattemässiga effekterna uppkommer för sökanden. Vid det omvända valutaförhållandet mellan euro och svenska kronor finns en motsvarande positiv effekt eftersom en förlust på fordran blir avdragsgill medan en vinst på den till fordran kopplade skulden inte beskattas. Det kan på så sätt hävdas att även de kopplade transaktionerna behandlas symmetriskt med hänsyn till att varken förluster eller vinster på skulderna påverkar utfallet.

I linje med EU-domstolens bedömning i målet X AB bör EUF-fördraget emellertid inte tolkas så att det tvingar en medlemsstat att medge avdrag i en situation som den i ansökan eftersom det skulle innebära att en asymmetri därmed uppkommer när det gäller förhållandet skattepliktig vinst och skattepliktig förlust på skulder.

Enligt Skatterättsnämndens mening saknas alltså stöd för att bedöma förluster på skulder på annat sätt än vad Högsta förvaltningsdomstolen gjorde i det ovan nämnda mål nr 1497-11. Detta även om de upptagits som ett led i en valutasäkringsåtgärd (jfr RÅ 2007 not. 28).

Avdrag kan därmed inte heller medges för valutakursförluster på de aktuella skulderna med en tillämpning av unionsrätten.

GILTIGHET

Beskedet avser beskattningsåren 2019–2021. Upplysningar om förutsättningarna för dess tillämplighet finns i Bilaga.

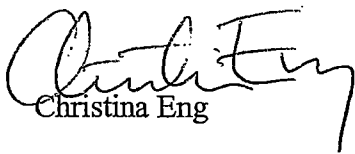
AVGIFT

20 000 kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Upplysningar om hur man överklagar ett förhandsbesked finns i Bilaga.

På Skatterättsnämndens vägnar

Christina Eng

Krister Rentrop

I avgörandet har deltagit Christina Eng, ordf., Birgitta Pettersson, Mattias Dahlberg, Marie Jönsson, Johan Rubenson, Olof Sundin och Ulla Werkell.

Ärendet har föredragits av Krister Rentrop.

TILLÄMPLIGHETEN AV ETT FÖRHANDBESKED

När ett förhandsbesked vunnit laga kraft är det bindande för Skatteverket och allmän förvaltningsdomstol i förhållande till den enskilde under giltighetstiden, om

- den enskilde yrkar att beskedet ska tillämpas och visar att de förutsättningar som beskedet har grundats på fortfarande gäller, och
- någon författningsändring inte påverkar bedömningen i beskedet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Ett förhandsbesked och Skatterättsnämndens beslut om ersättning för kostnader för ombud, biträde eller utredning får överklagas av den enskilde om beskedet eller beslutet gått denne emot. Observera att det inte är möjligt att överklaga Skatterättsnämndens beslut om att helt eller delvis avvisa en ansökan om förhandsbesked.

Skatteverket får överklaga ett förhandsbesked oavsett utgång och även om verket inte yrkar någon ändring. Om det allmänna ombudet hos Skatteverket har ansökt om förhandsbesked, har ombudet samma rätt.

Överklagandet ska göras skriftligen och ställas till Högsta förvaltningsdomstolen, men skickas till kansliet@skatterattsnamnden.se eller till

Skatterättsnämnden, Box 24144, 104 51 Stockholm

Överklagandet ska ha kommit in till Skatterättsnämnden inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av förhandsbeskedet. Om sista dagen för överklagandet infaller på en söndag, annan allmän helgdag, lördag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Om överklagandet kommit in i rätt tid skickas det till Högsta förvaltningsdomstolen.

I överklagandet ska anges

- den klagandes namn, personnummer/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer (om klaganden anlitat ombud ska kontaktuppgifter till ombudet anges),
- ärendets diarienummer,
- vilken ändring som yrkas, och
- vilka omständigheter som åberopas till stöd för yrkandet.

Vid frågor, vänligen kontakta Skatterättsnämndens kansli på telefon 010-574 79 57